EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2026.7.9.
COM(2026) 353 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az uniós versenyszabályok alkalmazása a mezőgazdasági ágazatban

1. Bevezetés

A közös piacszervezésről szóló 1308/2013/EU rendelet (a továbbiakban: a közös piacszervezésről szóló rendelet)[1] meghatározza a mezőgazdasági termékek belső piacon történő forgalmazásának feltételeit. A közös agrárpolitika (KAP) szerves részét képezi, és harmonizált piaci és kereskedelmi technikai szabályokat ír elő, ezáltal biztosítva az uniós mezőgazdasági ágazat piacorientáltságát. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) különleges státuszt biztosít a mezőgazdasági ágazatnak annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termékekre alkalmazandó versenyszabályok igazodjanak az ágazat sajátosságaihoz (beleértve a mezőgazdasági ágazat széttagoltságát (összehasonlítva az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc upstream és downstream szereplőinek koncentrációjával), a hosszú termelési ciklusokat, valamint az éghajlati és természeti tényezőkből eredő jelentős volatilitást), figyelembe véve a KAP célkitűzéseit. Az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság) a közös piacszervezésről szóló rendelet 225. cikkének d) pontja értelmében benyújtja ezt a jelentést az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. Az említett rendelkezéssel összhangban ez a jelentés felvázolja, miként alkalmazták[2] a közös piacszervezésről szóló rendeletben megállapított versenyszabályokat valamennyi tagállam mezőgazdasági ágazatában[3].

A jelentés a 2017 júliusa és 2025 júliusa közötti időszakra terjed ki a közös piacszervezésről szóló rendeletben foglalt versenyszabályok alóli kivételeket és az antitrösztvizsgálatok leírását illetően[4].

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.).

[2] Az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése alóli kivételek alkalmazása a termelők önértékelésén alapul, akiknek azt ezért nem kell bejelenteniük a Bizottságnak. Következésképpen ez a jelentés főként a Bizottsághoz benyújtott hivatalos véleménykéréseken, a panaszokon és a nemzeti versenyhatóságok hivatalból indított vizsgálatain, valamint a tagállami jelentéstételen alapul.

[3] A „mezőgazdasági ágazat” a közös piacszervezésről szóló rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében és I. mellékletében felsorolt termékeket foglalja magában.

[4] Előző jelentés: *A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Az uniós versenyszabályok alkalmazása a mezőgazdasági ágazatban*, COM(2018) 706 final, valamint „A Bizottság jelentése az Európai

A jelentést az érintett időszak tágabb gazdasági és szakpolitikai összefüggéseinek figyelembevételével kell vizsgálni. Akkoriban az európai mezőgazdasági ágazat egy sor jelentős gazdasági és egészségügyi válsággal szembesült, mint például a Covid19-világjárvány, Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja, az energia- és műtrágyaköltségek meredek emelkedése, a szélsőséges időjárási események és a folyamatos egészségügyi fenyegetések, például az állatbetegségek – mindezekre a Bizottság határozottan reagált[5].

2024-ben az uniós mezőgazdaság jövőjéről folytatott stratégiai párbeszéd[6] (a továbbiakban: stratégiai párbeszéd) javasolta, hogy a Bizottság és a tagállamok a közös piacszervezésről szóló rendelet 210a. cikkével összhangban mozdítsák elő a mezőgazdasági termelők és az ellátási lánc egyéb szereplői közötti együttműködési kezdeményezéseket annak érdekében, hogy díjazzák a mezőgazdasági termelőket fenntarthatósági erőfeszítéseikért és beruházásaikért. A stratégiai párbeszéd emellett felszólította a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az uniós mezőgazdasági termelők előtt álló kihívások kezelése során „tartózkodjanak a versenyt korlátozó túlzott piaci beavatkozásoktól”.

2024 decemberében a Bizottság intézkedéseket javasolt a mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncon belüli pozíciójának megerősítésére és a szereplők élelmiszer-ellátási láncba vetett bizalmának helyreállítására irányulóan, amelyek között a mezőgazdaságon belüli versenyszabályokkal kapcsolatos javaslatok is szerepeltek[7].

2. A közös piacszervezésről szóló rendeletben meghatározott versenyszabályok alkalmazása valamennyi tagállam mezőgazdasági ágazatában

Az EUMSZ különleges státuszt biztosít a mezőgazdasági ágazat számára. Az EUMSZ 42. cikke értelmében az uniós versenyszabályok a mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére

---

Parlamentnek és a Tanácsnak – Az uniós versenyszabályok alkalmazása a mezőgazdasági ágazatban” című dokumentumot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD (2018) 450 final.

[5] Különjelentés: A mezőgazdasági termékek ellátási láncainak biztosítása a Covid19-világjárvány idején.

[6] Stratégiai párbeszéd az uniós mezőgazdaság jövőjéről.

[7] *Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az 1308/2013/EU, az (EU) 2021/2115 és az (EU) 2021/2116 rendeletnek a mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncon belüli pozíciójának megerősítése tekintetében történő módosításáról,* COM(2024) 577 final.

csak olyan mértékben vonatkoznak, ahogyan azt az EUMSZ 39. cikkében megfogalmazott öt célkitűzés figyelembevételével az Európai Parlament és a Tanács az EUMSZ 43. cikke (2) bekezdésének rendelkezései keretében meghatározza. Az Európai Unió Bírósága (EUB) elismerte, hogy a KAP elsőbbséget élvez az EUMSZ versennyel kapcsolatos célkitűzéseivel szemben[8]. Emellett elismerte, hogy a hatékony verseny fenntartása a közös agrárpolitika és a közös piacszervezés céljai közé tartozik[9].

Az EUMSZ 42. cikke és 43. cikkének (2) bekezdése értelmében a közös piacszervezésről szóló rendelet kifejezetten a mezőgazdaságra vonatkozó kivételeket állapít meg az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének alkalmazása alól. Ezek a Bizottság 2018. évi jelentésében felvázolt kivételek általános kivételeket foglalnak magukban, amelyek lehetnek horizontálisak (a mezőgazdasági termelők, illetve a mezőgazdasági termelők társulásai és a termelői szervezetek döntései, megállapodásai vagy összehangolt magatartásai esetében) (152. és 209. cikk) vagy vertikálisak (elismert szakmaközi szervezetek megállapodásai, döntései vagy összehangolt magatartásai esetében) (210. cikk) vagy egyszerre horizontálisak (a lánc azonos szintjén lévő tényleges vagy potenciális versenytársak [például mezőgazdasági termelők] között) és vertikálisak (amennyiben a lánc különböző szintjein működő szereplők között jönnek létre [például a feldolgozókkal megállapodást kötő mezőgazdasági termelők esetében]) (210a. cikk). A jelentés kiterjed továbbá a tejágazatban folytatott kollektív tárgyalásokkal kapcsolatos kivételekre (149. cikk), a súlyos piaci egyensúlyhiány esetén alkalmazott kivételekre (222. cikk), valamint az egyes termékek és ágazatok kínálatszabályozásához kapcsolódó kivételekre (166a., 167., 167a. cikk).

[8]A Bíróság 139/79. sz., Maizena ügyben 1980. október 29-én hozott ítéletének (EU:C:1980:250) 23. pontja; a C-280/93. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítéletének (EU:C:1994: 367) 61. pontja; a C-373/11. sz., Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou ügyben 2013. szeptember 19-én hozott ítéletének (EU: C: 201: 567) 39. pontja, legutóbb megemlítve a Bíróság C-671/15. sz., APVE és mások ügyben 2017. november 14-én hozott ítéletének (EU:C:2017:860) 37. pontjában.

[9]A Bíróság C-137/00. sz., Milk Marque és National Farmers' Union ügyben 2003. szeptember 9-én hozott ítéletének (ECLI:EU:C:2003:429) 57. pontja, a C-671/15. sz., APVE és mások ügyben 2017. november 14-én hozott ítéletének (EU:C:2017:860) 37. és 48. pontja.

2.1. Horizontális együttműködés (a közös piacszervezésről szóló rendelet 209., 149. és 152. cikke)

A közös piacszervezésről szóló rendelet 209. cikke

A 209. cikk kimondja, hogy az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó a mezőgazdasági termelőknek, a mezőgazdasági termelők társulásainak, az elismert termelői szervezeteknek vagy a termelői szervezetek elismert társulásainak olyan megállapodásaira, döntéseire és összehangolt magatartására, amelyek mezőgazdasági termékek előállításával vagy értékesítésével, illetve az ilyen termékek tárolására, kezelésére vagy feldolgozására szolgáló közös létesítmények használatával kapcsolatosak, kivéve, ha az EUMSZ 39. cikkében meghatározott KAP-célok elérése veszélyben forog.

A 209. cikk feltételeinek megfelelő megállapodások, döntések és összehangolt magatartások nem tiltottak, és azokhoz nincs szükség előzetes engedélyező határozatra. Az érintett gazdasági szereplők azonban kikérhetik a Bizottság véleményét arról, hogy összeegyeztethetők-e a KAP célkitűzéseivel az említett megállapodások, döntések vagy összehangolt magatartások.

A Bizottság eddig egy, a 209. cikk szerinti vélemény iránti kérelemmel foglalkozott. Erre 2020-ban került sor, amikor kedvező véleményt adott ki a mezőgazdasági termelői szövetkezetek spanyol szövetsége, a *Cooperativas agroalimentarias* (CAA) által benyújtott kérelemről, amely egy olyan mechanizmusnak a KAP célkitűzéseivel való összeegyeztethetőségére vonatkozott, amely az olívaolaj önkéntes tárolása révén stabilizálja a spanyol olívaolaj-piacot[10].

A mechanizmus a társulás szövetkezeti tagjai által előállított olívaolaj következő kategóriáira vonatkozott: extra szűz olívaolaj, szűz olívaolaj és lampant olívaolaj. Az olajfák biológiai ciklusai és az időjárási viszonyok miatt az ágazat jelentős évenkénti termelésingadozással néz szembe. Ez túlkínálathoz vagy hiányhoz vezet, ami erős áringadozást és pénzügyi instabilitást okoz a termelők számára.

A szövetség szövetkezeti tagjai ezért javasolták, hogy az olívaolaj többletmennyiségének bizonyos részét korlátozott ideig tárolják. A cél az volt, hogy jobb egyensúly alakuljon ki a

[10] A Bizottság véleménye: Opinions on compatibility (Vélemények az összeegyeztethetőségről) – Európai Bizottság.

kereslet és a kínálat között, ami támogathatná a mezőgazdasági termelők jövedelmét. A mechanizmusban való részvétel önkéntes maradt, a Bizottság pedig megállapította, hogy a CAA és a mechanizmusban részt vevő szövetkezetek megállapodásai összeegyeztethetők a KAP célkitűzéseinek elérésével, és nem vezetnek a verseny kizárásához.

Ettől függetlenül 2019-ben a dán nemzeti versenyhatóság megvizsgált egy sor megállapodást, amelyek ökológiai tojástermelők és tojáscsomagoló központok között jöttek létre azzal a céllal, hogy a termelést a csomagolók által meghatározott kereslethez igazítsák, miközben kizárólagos beszállítási kapcsolat marad fenn közöttük. Végső soron a megállapodások célja az volt, hogy magasabb árat tartsanak fenn e tojástermelők számára, anélkül, hogy konkrét árszintet határoztak volna meg. A nemzeti versenyhatóság megvizsgálta, hogy megfelelhetnek-e a megállapodások a közös piacszervezésről szóló rendelet 209. cikkében foglalt feltételeknek. A rendelkezésre álló információk alapján a nemzeti versenyhatóság nem találta indokoltnak a vizsgálat folytatását, és 2020-ban határozat nélkül lezárta azt.

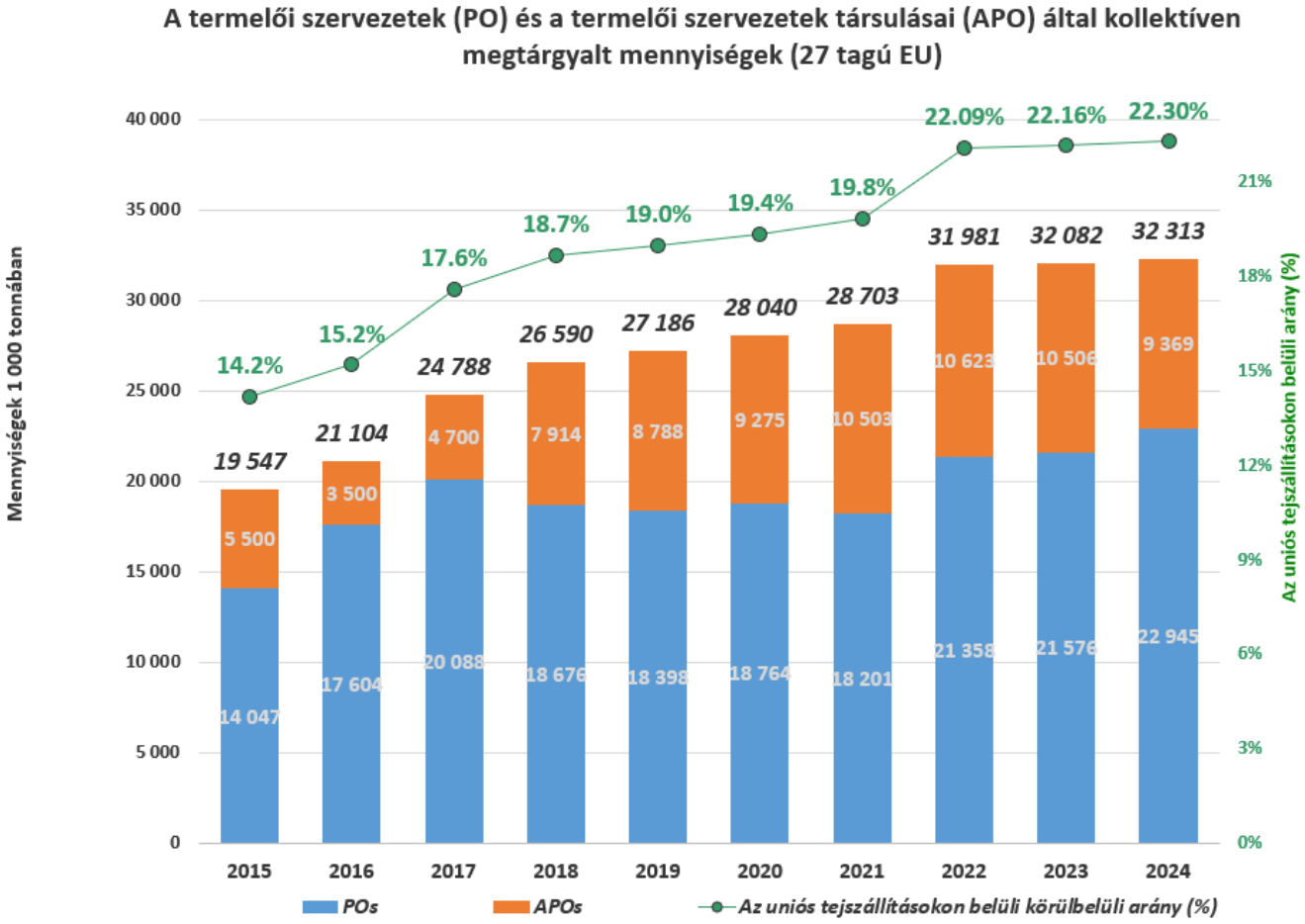
A közös piacszervezésről szóló rendelet 149. cikke

A közös piacszervezésről szóló rendelet 149. cikke értelmében az elismert termelői szervezetek vagy a termelői szervezetek elismert társulásai kollektív tárgyalásokat folytathatnak mezőgazdasági termelő tagjaik nevében közös termelésük egy része vagy egésze tekintetében a nyers tej szállítására vonatkozó szerződésekről.

Kilenc tagállam[11] számolt be arról, hogy 2024-ben az e rendelkezés szerinti kollektív tárgyalások nyomán létrejött szerződések keretében került sor nyers tej szállítására. A kollektív tárgyalások során az elismert termelői szervezetek vagy a termelői szervezetek elismert társulásai által megállapított mennyiség több mint 32,3 millió tonna volt, ami a 2024. évi összes uniós tejszállítás mintegy 22 %-ának felelt meg. Csehországban az éves tejbegyűjtés 78 %-áról folytak kollektív tárgyalások, Németországban 48 %-áról, Franciaországban pedig 49 %-áról.

[11] BE, BG, CZ, DE, ES, FR, NL, SK, FI.

2018 óta az EU-ban a közös piacszervezésről szóló rendelet 149. cikke alapján[12] kollektíven megtárgyalt uniós tejszállítások százalékos aránya a 2018. évi 18,7 %-ról a 2024. évi 22,2 %-ra nőtt[13].

A közös piacszervezésről szóló rendelet 152. cikkének (1a) bekezdése

[12] A kollektív tárgyalások számának növekedése egyrészt a termelői szervezetek, illetve a termelői szervezetek társulásai számának növekedésére, másrészt magának a mechanizmusnak a sikerére vezethető vissza.

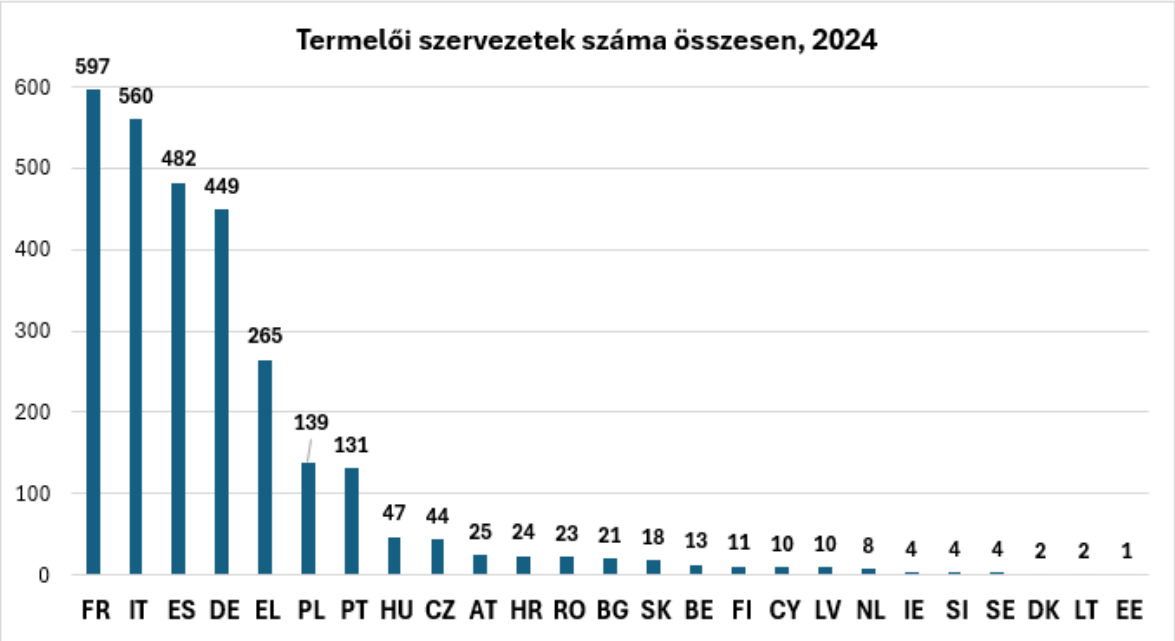
[13] Az 1234/2007/EK tanácsi rendelet értelmében a tej- és tejtermékágazatban a termelői és a szakmaközi szervezetekkel, valamint a szerződések megkötésére irányuló tárgyalásokkal és a szerződéses viszonyokkal kapcsolatban teljesítendő értesítésekről szóló, 2012. június 15-i 511/2012/EU bizottsági végrehajtási rendelet (HL L 156., 2012.6.16., 39. o.) 3. cikkének (1) bekezdése szerint benyújtott tagállami értesítések alapján.

A 152. cikk (1a) bekezdése kifejezetten kizárja az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdéséből azokat az elismert termelői szervezeteket vagy termelői szervezetek elismert társulásait, amelyek a tagok összesített termelésének egésze vagy egy része tekintetében megtervezik a termelést, optimalizálják a termelési költségeket, forgalomba hozzák a mezőgazdasági termékeket és tárgyalásokat folytatnak a mezőgazdasági termékek szállítására vonatkozó szerződésekről. Ahhoz, hogy e kifejezett kivétel előnyeit élvezhessék, a szervezeteknek ténylegesen végezniük kell olyan gazdasági tevékenységeket, mint például a közös tárolás, forgalmazás, közös hulladékgazdálkodás vagy közös promóció. Az elismert termelői szervezeteknek nincs előzetes vagy utólagos értesítési kötelezettségük az e rendelkezésre való hivatkozás tekintetében. A feltételezés az, hogy önértékelés alapján a legtöbb szervezet alkalmazza ezt a rendelkezést tevékenységei során.

2024-ben elismert termelői szervezetből 2 894 volt az EU-ban, termelői szervezetek elismert társulásából pedig 90[14]. Számos ágazatban a termelői szervezeteket nem ismerik el a közös piacszervezésről szóló rendelet értelmében, bár sokan közülük megfelelnek az elismerés kritériumainak; megtervezik tagjaik termékeinek előállítását vagy forgalomba hozatalát, és tagjaik nevében tárgyalásokat folytatnak a mezőgazdasági termékek szállítására vonatkozó szerződésekről, anélkül, hogy ki lennének zárva a versenyszabályok alól[15].

[14] A tagállamok által az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a termelői együttműködés egyes szempontjai tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2015. december 15-i (EU) 2016/232 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL L 044., 2016.2.19., 1. o.) 5. cikkének (1) bekezdése szerint 2025 júniusáig benyújtott értesítések alapján.

[15] Lásd e tekintetben az el nem ismert termelői szervezetekre vonatkozóan a Tanács által közzétett javaslatról szóló bizottsági magyarázó feljegyzést: WK 3897/2025 INIT, pdf, az 1308/2013/EU, az (EU) 2021/2115 és az (EU) 2021/2116 rendeletnek a mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncon belüli pozíciójának megerősítése tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum – A mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncon belüli pozíciójának megerősítése, COM(2024) 577 final/2.

2.2. Vertikális együttműködés (a közös piacszervezésről szóló rendelet 210. és 172b. cikke)

A közös piacszervezésről szóló rendelet 210. cikke

A 210. cikk kimondja, hogy az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó az elismert szakmaközi szervezetek olyan megállapodásaira, döntéseire és összehangolt magatartásaira, amelyek a szakmaközi szervezetek által követett, a közös piacszervezésről szóló rendelet 157. cikke (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt célkitűzések[16] eléréséhez szükségesek, és amelyek a 210. cikk (4) bekezdése értelmében nem összeegyeztethetetlenek az uniós szabályokkal[17].

A közös piacszervezésről szóló rendelet 210. cikkében előírt feltételeknek megfelelő megállapodások, döntések és összehangolt magatartások nem tiltottak, és alkalmazásukhoz nincs szükség előzetes engedélyező határozatra. A kivétel alkalmazása a szóban forgó szervezetek önértékelésén alapul. Ugyanakkor a Bizottságtól vélemény kérhető arra vonatkozóan, hogy

[16] Valamint az olajbogyó- és dohányágazaton belüli hasonló célkitűzések.

[17] E feltételek közé tartozik többek között az árrögzítésnek vagy a piac felosztásának hiánya.

összeegyeztethetők-e az említett megállapodások, döntések vagy összehangolt magatartások a 210. cikkel[18]. Az EU-ban jelenleg 134 elismert szakmaközi szervezet működik.

A Bizottság 2018 óta négy esetben foglalkozott a 210. cikk szerinti vertikális együttműködéssel[19]; három az ármutatókra, egy pedig a forgalmazási előírásokra vonatkozott. A Bizottság mindegyik esetben megállapította, hogy az intézkedések az uniós joggal összeegyeztethetőnek nyilváníthatók, mivel nem felelnek meg a 210. cikk (4) bekezdésében foglalt feltételeknek.

Először is, 2019-ben egy, a tej- és tejtermékágazatban elismert szakmaközi szervezet, a *Centre national interprofessionnel de l'économie laitière* (CNIEL) javaslatot tett[20] egy 26 gazdasági mutatóból álló piaci eredménytábla létrehozására, olyan szempontokra kiterjedően, mint a tej és tejtermékek mennyisége, ára, költsége és árrése az ellátási lánc különböző szakaszaiban, valamint egy piaci megfigyelőközpont felállítására, amely a hagyományos, az ökológiai és a hegyvidéki tej termelési költségeire és önköltségi áraira vonatkozó hat mutatóra összpontosít.

Másodszor, 2021-ben a Bizottság egy banánágazatbeli elismert szakmaközi szervezet, az *Association Interprofessionnelle de la Banane* (AIB) által javasolt intézkedést vizsgált meg[21]. Az intézkedés célja az volt, hogy a franciaországi nagykereskedelmi szakaszban piaci mutatót

---

[18] A közös piacszervezésről szóló rendelet 210. cikkét 2021 decemberében az (EU) 2021/2117 rendelet módosította, amely változtatásokat vezetett be a korábbi eljáráshoz képest, többek között eltörölte a megállapodások, döntések és összehangolt magatartások Bizottságnak történő előzetes bejelentésére vonatkozó korábbi rendszert, és rendelkezett a véleménykérés lehetőségéről.

[19] Három másik ügy 2018 előtt képezte bizottsági határozat tárgyát. 2017-ben a Bizottság megállapította, hogy a *Comité national interprofessionnel de la Pomme de Terre* (CNIPT) által benyújtott, a burgonya ármutatóira vonatkozó kérelem összeegyeztethető a közös piacszervezésről szóló rendelet 210. cikkével: https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2020-01/c-2017-4417-commission-decision_fr_0.pdf; 2015-ben a Bizottság megvizsgált egy, a CNIEL által a tejtámogatási táblázatokkal kapcsolatban benyújtott értesítést, és nem emelt kifogást: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/a1002532-be97-43c3-ab5e-7a5c023b754c_en?filename=cniel-nominations-letter-15-01-2015-redacted_fr.pdf; 2013-ban pedig a Bizottság megvizsgált egy CNIEL által benyújtott, a tejre és a tejtermékekre vonatkozó gazdasági mutatókról szóló megállapodást, és azt az uniós joggal összeegyeztethetőnek találta: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/29301f3c-dd63-48a0-aa42-b60fd5845147_fr?filename=cniel-nominations-letter-30-09-2013-redacted_fr.pdf&prefLang=en.

[20] A Bizottság véleménye: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9160b4d9-6168-4c10-b6a4-314d7849a58b_en?filename=c-2019-8645-commission-decision_en.pdf.

[21] A Bizottság véleménye: agriculture.ec.europa.eu/document/download/cab818ee-c187-4a14-8635-a9fda51a9cc9_en?filename=c-2021-1437-commission-decision_en.pdf.

hozzon létre és terjesszen annak érdekében, hogy tájékoztassa a piaci szereplőket a nagykereskedők által a kiskereskedőknek értékesített banán árának alakulásáról, valamint a közétkeztetésben működő gazdasági szereplők, az éttermek és a központi beszerző szervek beszerzéseiről.

Harmadszor, ugyanabban az évben a Bizottság a CNIEL arra irányuló kérelmét vizsgálta, hogy piaci mutatót hozzanak létre és terjesszenek négy oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel (OEM) ellátott sajtra (Cantal, Auvergne blue, Ambert és Saint-Nectaire) és azok társtermékeire (vaj és savópor) vonatkozóan Franciaország Auvergne régiójában[22].

A piaci mutatók célja mindhárom esetben az volt, hogy a gazdasági szereplők széles körű és átfogó tájékoztatása révén javítsák a piac átláthatóságát. A rendszeresen rendelkezésre álló mutatók ugyanis csökkentik az információs aszimmetriát és az áringadozást azáltal, hogy minden szakaszban átláthatóbbá teszik a piacot. A piaci tendenciák jobb ismerete pedig lehetővé teszi az ellátási lánc szereplői számára, hogy megalapozottabb termelési és beruházási döntéseket hozzanak.

Végezetül 2024-ben a Bizottság értékelt egy, a Franciaországban előállított és forgalomba hozatalra szánt almák tömeg szerinti méretosztályozására vonatkozó intézkedés összeegyeztethetőségére vonatkozó vélemény iránti kérelmet[23].

Ebben az esetben a megállapodás a közös piacszervezésről szóló rendelet 157. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti kulcsfontosságú célkitűzések elérését tűzte ki célul. Növelte az ismereteket és a piac átláthatóságát e szakmaközi szervezet tagjai számára azáltal, hogy közös mértékegység használatával szabványosította a piaci adatokat, ezzel pedig javította a kiszámíthatóságot az upstream gazdasági szereplők számára, és egyszerűsítette a downstream kapcsolatokat. Elősegítette a termékek forgalomba hozatalának jobb összehangolását azáltal, hogy tömeg szerinti méretorszályozást fogadott el, ami egyszerűsíti a forgalmazási szabályokat, és csökkenti a gazdasági szereplők körében előforduló bizonytalanságokat vagy konfliktusokat.

[22] A Bizottság véleménye: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f033b677-0932-4fee-8b83-85e7a0caa63c_en?filename=c-2021-2422-commission-decision_en.pdf.

[23] A Bizottság véleménye: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/3e7b4934-d539-41ca-8228-b0a8721b449a_en?filename=c-1308-2013-commission-opinion-interfel_en.pdf.

Előírta továbbá a mérettartományok közötti „átfedéseket”, lehetővé téve ezáltal a gazdasági szereplők számára, hogy a keresleti igényeknek megfelelően válasszák meg azt az értékesítési szegmenst, amelyben termékeiket pozicionálni kívánják. Ez a megközelítés lehetővé tette a bizonytalanságok kiküszöbölését és az értékesítés optimalizálását. Támogatta továbbá a minőség javítását a termelés és a forgalmazás során azáltal, hogy csökkentette az olyan kockázatokat, mint a tömeg szerinti méretosztályozás miatti zúzódás, egyidejűleg pedig lehetővé tette a gazdasági szereplők számára, hogy a forgalomba hozott termékek érettségének biztosítása érdekében figyelembe vegyék a terméksűrűséget és a cukortartalmat. A megállapodás hozzájárult a hulladék csökkentéséhez és kezeléséhez azáltal, hogy korlátozta a vásárlás során történő árukezelést, ezáltal csökkentette a termékek romlását és veszteségeit, miközben megfelelt a fogyasztói elvárásoknak.

A közös piacszervezésről szóló rendelet 172b. cikke

A 172b. cikk értelmében a borágazatban működő elismert szakmaközi szervezetek fakultatív mutatókat biztosíthatnak az árak iránymutató jellegű rögzítésére vonatkozóan az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borok készítésére szánt szőlő értékesítése tekintetében, feltéve, hogy az ilyen iránymutatás nem szünteti meg a versenyt az adott termékek jelentős része esetében.

A rendelkezés nem írja elő, hogy ezeket az intézkedéseket be kell jelenteni a Bizottságnak, és a Bizottság tudomása szerint ezt a rendelkezést eddig nem hajtották végre.

2.3. Fenntarthatósági megállapodások (a közös piacszervezésről szóló rendelet 210a. cikke)

Az (EU) 2021/2117 rendelet[24] új rendelkezést vezetett be a közös piacszervezésről szóló rendeletbe (210a. cikk) annak érdekében, hogy kizárja az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alól a termelők között, illetve a termelők és az agrár-élelmiszeripari ellátási lánc más

[24] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2117 rendelete (2021. december 2.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendelet, az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kiszereléséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról szóló 251/2014/EU rendelet és az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló 228/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 435., 2021.12.6., 262. o.).

szereplői között (például a feldolgozás vagy a forgalmazási szintjén) létrejövő olyan megállapodásokat, amelyek az uniós vagy a nemzeti jog által előírtaknál szigorúbb fenntarthatósági előírás alkalmazását célozzák. A rendelkezés 2021 decemberében lépett hatályba.

Ahhoz, hogy e kivétel előnyeit élvezhessék, a gazdasági szereplőknek magasabb szintű előírások alkalmazására kell törekedniük, amelyek célja, hogy hozzájáruljanak a következőkhöz: i. környezetvédelem; ii. a növényvédő szerek használatának vagy az antimikrobiális rezisztencia veszélyének csökkentése; vagy iii. állategészségügy és állatjólét. Ezekben az esetekben a gazdasági szereplők köthetnek olyan megállapodásokat, amelyek egyébként az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartoznának, feltéve, hogy az általuk elfogadott versenykorlátozások elengedhetetlenek a kívánt fenntarthatósági előírások eléréséhez.

2023 decemberében a Bizottság iránymutatást fogadott el a 210a. cikk alkalmazásának feltételeiről[25]. Ez részletes útmutatást nyújt a kivétel értelmezéséhez, valamint számos példával szolgál a hatálya alá tartozó lehetséges megállapodásokra.

A 210a. cikk feltételeinek megfelelő megállapodások, döntések és összehangolt magatartások nem tiltottak, és azokhoz nincs szükség előzetes határozatra. A kizárás alkalmazása önértékelésen alapul. Ugyanakkor a termelők véleményt kérhetnek a Bizottságtól arra vonatkozóan, hogy összeegyeztethetők-e az említett megállapodások, döntések vagy összehangolt magatartások a 210a. cikkel.

A Bizottság 2025 júliusában adta ki a 210a. cikk szerinti első véleményét egy, a francia borágazatra vonatkozó fenntarthatósági megállapodásról[26]. A megállapodás célja, hogy az ökológiai és magas környezeti értékre vonatkozó (*haute valeur environnementale*, HVE) szabványok alkalmazása révén fenntartsa az Okcitánia borágazatában elért fenntarthatóság jelenlegi szintjét. A francia borpiacot érintő válsággal összefüggésben fennáll annak a kockázata, hogy e fenntarthatóbb borok termelői áttérnek a gazdaságilag vonzóbb hagyományos

[25] A Bizottság iránymutatása a mezőgazdasági termelők fenntarthatósági megállapodásainak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke alóli, az 1308/2013/EU rendelet 210a. cikke alapján történő kizárásáról (HL C, C/2023/1446, 2023.12.8.).

[26] A Bizottság véleménye: 86f5a339-ee2d-430f-8e29-5fb56770ba14_en.

bortermelésre, vagy kilépnek a piacról, például a nemzeti kivágási program révén. E kockázat csökkentése érdekében a megállapodás fakultatív irányárat határoz meg a palackozatlan bor vásárlására vonatkozóan, olyan szinten, amely fedezi a költségeket, és legfeljebb 20 %-os árrést tesz lehetővé. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a megállapodás összeegyeztethető a 210a. cikkel.

2.4. Válságintézkedések (a közös piacszervezésről szóló rendelet 222. cikke)

Súlyos piaci egyensúlyhiány idején a 222. cikk lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy végrehajtási jogi aktusokat fogadjon el, amelyek értelmében az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó a mezőgazdasági termelők, a mezőgazdasági termelők társulásai, illetve az elismert termelői szervezetek, az elismert termelői szervezetek társulásai és az elismert szakmaközi szervezetek megállapodásaira és döntéseire, feltéve, hogy a szóban forgó megállapodások és döntések nem ássák alá a belső piac megfelelő működését, és kizárólag az érintett ágazat stabilizálására irányulnak.

A Bizottság 2024. január 22-én külön jelentést[27] nyújtott be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a válságintézkedések alkalmazásáról, a 222. cikk alapján elfogadott intézkedésekre is kiterjedően, a 2014. január 1-jétől 2023 végéig tartó időszakra vonatkozóan.

A jelentés által lefedett időszak óta nem fogadtak el más intézkedéseket a 222. cikk alapján.

2.5. A kínálat kiigazítása (a közös piacszervezésről szóló rendelet 166a., 167. és 167a. cikke)

A közös piacszervezésről szóló rendelet 166a. cikke

A 166a. cikk lehetővé teszi az elismert termelői szervezetek, az elismert szakmaközi szervezetek vagy a földrajzi árujelzőkhöz kapcsolódó termelői csoportosulások számára, hogy az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott termékekre vonatkozóan kötelező erejű szabályok megállapítását kérjék valamely tagállamtól a kínálat szabályozására. Ez a 2021-ben bevezetett cikk a sajtra (150. cikk) és a sonkára (172. cikk)

[27] A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a közös piacszervezésről szóló rendelet (KPSZ-rendelet) 219–222. cikke alapján elfogadott válságintézkedések alkalmazásáról, COM(2024) 12 final.

vonatkozó korábbi rendelkezések helyébe lép, és a földrajzi árujelzővel ellátott valamennyi mezőgazdasági termékre alkalmazandó.

Az e jelentés által érintett időszakban a tej- és tejtermékágazatban több eset is előfordult, amelyeket a 2021 előtti rendelkezések vagy az új rendelkezések alapján jelentettek be a Bizottságnak a következőkre vonatkozóan: Asiago, Grana Padano és Parmigiano Reggiano OEM vagy OFJ Olaszországban, valamint Reblochon, Gruyère, Raclette de Savoie, Tomme de Savoie, Emmental de Savoie, Abondance, Beaufort és Comté OEM vagy OFJ Franciaországban[28].

Két húskészítmény esetében vezettek be olyan szabályokat, amelyek célja az OEM-mel vagy OFJ-vel ellátott minőségi termékek hozzáadott értékének biztosítása: a „Prosciutto di Parma" esetében (2017. december 28-tól 2020 decemberéig)[29] és a „Prosciutto di San Daniele" vonatkozásában (2021. január 1-jétől 2023. december 31-ig)[30]. A szabályokat mindkét termék esetében meghosszabbították 2026-ig[31].

Az intézkedések fő célja, hogy az érintett OEM/OFJ termékek kínálatát a kereslethez igazítsák. A termelés és a piaci fejlemények folyamatos nyomon követésével és a termelési volumen kiigazításával a cél a kereslet és a kínálat közötti jelentős egyensúlyhiányok megelőzése, amelyek ingadozásokhoz és a teljes ellátási láncra nézve súlyos következményekhez vezetnek. Az intézkedések célja továbbá a hozzáadott értéket képviselő termelés előmozdítása és annak biztosítása, hogy a termelők méltányos javadalmazásban részesüljenek. Ugyanakkor alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a termék elérhető legyen a piacon.

A közös piacszervezésről szóló rendelet 167. cikke

---

[28] Az Asiagót illetően: *NOTIFICA PIANO REGOLAZIONE OFFERTA FORMAGGIO ASIAGO DOP*, a Grana Padano vonatkozásában: *Notifica piano regolazione offerta formaggio grana padano DOP*, a Parmigiano Reggiano vonatkozásában: *Regulation of supply Parmigiano Reggiano*, a Reblochon, Gruyère, Raclette de Savoie, Tomme de Savoie, Emmental de Savoie, Abondance, Beaufort és Comté sajtok tekintetében: e8eac044-1136-4a7d-bdfb-95ecc89eb42a_en.

[29] Masaf – *Decreto 28 dicembre 2017*.

[30] Masaf – *Decreto approvazione del piano di regolazione dell'offerta del prosciutto San Daniele DOP* – 2021–2023.

[31] https://www.prosciuttodiparma.com/wp-content/uploads/2024/01/Piano-di-Regolazione-dellOfferta-2024-2026-29-gennaio.pdf, https://www.regione.fvg.it/rafvg/export/sites/default/RAFVG/economia-imprese/agricoltura-foreste/FOGLIA32/allegati/Piano_Regolazione_Offerta_2024-2026_REV_01.pdf.

A 167. cikk értelmében a termelő tagállamok bizonyos feltételek mellett forgalmazási szabályokat állapíthatnak meg a kínálat szabályozása érdekében, különösen az elismert szakmaközi szervezetek határozatai révén, a közös borpiac működésének javítása és stabilizálása érdekében.

2020-ban Spanyolország olyan intézkedést jelentett be[32], amely általános szabályt állapít meg, korlátozva a maximális terméshozamot az oltalom alatt álló eredetmegjelölések vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzések hatályán kívül eső, bortermelésre szánt parcellákon[33] (18 000 kg/ha a vörösbor és 20 000 kg/ha a fehérbor esetében), és meghatározza a nagyobb parcellákról származó szőlő lehetséges felhasználását. Ezeket a szabályokat 2020-ban kiegészítő rendelkezésekként vezették be a 167. cikket általánosságban átültető 2014. évi spanyol rendeletbe[34].

Franciaország bejelentette, hogy a szóban forgó időszakban több forgalmazási szabályt fogadott el annak érdekében, hogy a Champagne[35], Languedoc[36] (2020) és Cognac[37] területén (2019) előállított alapborok egy részéből tartalékkészleteket képezzenek.

A közös piacszervezésről szóló rendelet 167a. cikke

Az (EU) 2020/2220 rendelet[38] beillesztette a közös piacszervezésről szóló rendeletbe a 167a. cikket, hogy a termelő tagállamok forgalmazási szabályokat állapíthassanak meg a kínálat

[32] *Real Decreto 557/2020, de 9 de junio*.

[33] Az eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel ellátott borok maximális hozamát az adott termékleírás határozza meg.

[34] *Real Decreto 774/2014, de 12 de septiembre*.

[35] *Arrêté du 18/10/2017*, *Arrêté du 03/10/18*, *Arrêté du 9/12/19*, *Arrêté du 13/03/20*.

[36] *Arrêté du 11/02/20*.

[37] *Arrêté du 25/11/2019*.

[38] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2220 rendelete (2020. december 23.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) 2021-ben és 2022-ben nyújtandó támogatásokra vonatkozó egyes átmeneti rendelkezések megállapításáról és az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU és az 1307/2013/EU rendeletnek a források és a 2021-ben és 2022-ben való alkalmazás tekintetében, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek a források és az ilyen támogatások 2021-re és 2022-re vonatkozó elosztása tekintetében történő módosításáról (HL L 437., 2020.12.28., 1. o.).

szabályozására az olívaolaj közös piacának jobb működése és stabilizálása érdekében. A tagállamok nem értesítették a Bizottságot e cikk alapján hozott határozatokról.

3. A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok által a mezőgazdasági ágazatban végzett vizsgálatok

A 2017 júliusa és 2025 júliusa közötti időszakban az uniós versenyhatóságok[39] mintegy 110 vizsgálatot zártak le a mezőgazdasági ágazatban, 20 vizsgálat pedig még folyamatban van, ami összesen 130 vizsgálatot jelent. A legtöbb vizsgálatot a görögországi versenyhatóságok folytatták le (27 ügy), ezt követte a Bizottság (12 ügy) és Franciaország (12 ügy), majd Dánia (11 ügy) és Ausztria (10 ügy).

3.1. Fő termékkategóriák/vizsgált ágazat

A versenyhatóságok által végzett vizsgálatok a mezőgazdasági termékek széles körére terjednek ki, de leggyakrabban az alábbi termékkategóriákat vizsgálták: tej és tejtermékek (25 %), gyümölcs- és zöldségfélék (19 %), hús (13 %), valamint tojás (6 %). Számos vizsgálatra került sor továbbá a cukor (5 %), a gabonafélék (5 %) és a vetőmagok (4 %) termékkategóriákban.

3.2. Vizsgálat alá vont szervezetek

A versenyhatóságok által végzett vizsgálatok alá vont szervezetek gyártók[40] (36 %), mezőgazdasági termelők társulásai (14 %), nagykereskedők (12 %), termelői szervezetek (9 %), egyéni mezőgazdasági termelők (9 %), kiskereskedők (8 %) és különböző egyéb szervezetek, többek között szakmai szövetségek, szakmaközi szervezetek és exportőri társulások (13 %).

A gyártók a vizsgálatokban legtöbbször szereplő gazdálkodó egységek. A francia nemzeti versenyhatóság például vizsgálatot folytatott és határozatot hozott a nagy élelmiszergyártók közötti koordinációról mind a sovány, kicsontozott sertéshúsdarabok (elsősorban a főtt sonkához használt *jambon supérieur maigre* vagy JSM) vágóhidaktól történő beszerzésének upstream

[39] ‘A „versenyhatóságok” egyaránt magukban foglalják a Bizottságot és a nemzeti versenyhatóságokat.

[40] Ebben a jelentésben a gyártók olyan szervezeteket jelentenek, amelyek egy vagy több összetevő feldolgozásával állítanak elő élelmiszert (függetlenül attól, hogy ezek az összetevők mezőgazdasági termékek-e vagy sem). Ide tartoznak a feldolgozók (azaz az egy vagy több mezőgazdasági terméket más termékekké feldolgozó szervezetek).

piacán fizetett ár, mind pedig a nyers/száraz és főtt hideg hústermékek (például kolbász, száraz szalámi, *rosette* szalámi, pástétomok, *rillette*, főtt sonka) nagy kiskereskedelmi egységek számára, saját márkás és olcsó termékként történő értékesítésének downstream piacán alkalmazott eladási ár tekintetében.

3.3. A vizsgálatok fő forrásai: a mezőgazdasági termelők

A versenyhatóságok a vizsgálatok többségét saját kezdeményezésre indították (hivatalból indított eljárások útján), miután piaci információk alapján potenciálisan versenyellenes gyakorlatokról szereztek tudomást. Emellett vizsgálatot indítottak (beszállítóktól, versenytársaktól vagy vásárlóktól érkező) panaszok nyomán is.

A panaszosok különbözőek voltak, és főként az alábbiakat foglalták magukban: mezőgazdasági termelők (24 %), gyártók (21 %), kiskereskedők (16 %), mezőgazdasági termelők társulásai (13 %), termelői szervezetek (11 %), magánszemélyek (11 %) és nagykereskedők (4 %).

Az adatok azt mutatják, hogy a panaszok legfontosabb forrásai a mezőgazdasági termelők, egyedül vagy partnerségben (termelői szervezetekként és termelői szervezetek társulásaiként) eljárva – a panaszok mintegy felét teszik ki, és végső soron az antitrösztvizsgálatok legjelentősebb forrásai (beleértve az általuk a versenyhatóságoknak nyújtott piaci információkat is). Ugyanakkor a mezőgazdasági termelők időnként a versenyhatósághoz történő benyújtással egy időben nyilvánosságra hozzák panaszaikat, aláásva ezáltal, hogy a versenyhatóságok bizonyítékokat gyűjthessenek az esetleges jogsértésekkel kapcsolatban.

3.4. A vizsgálatok eredményei

A mezőgazdasági ágazatban végzett és a szóban forgó időszak során lezárt 110 antitrösztvizsgálat az alábbi három különböző típusú eredményt hozta:

a) jogsértési határozatok pénzbírsággal (a lezárt ügyek mintegy negyede), azaz a versenyhatóságok arra kötelezték a szervezetet, hogy szüntesse meg a jogsértést és fizessen pénzbírságot;

b) kötelezettségvállalási határozatok (hat ügy), azaz a versenyhatóságok nem jutottak következtetésre arra vonatkozóan, hogy történt-e jogsértés, és olyan határozatot fogadtak el, amely jogilag kötelező erejűvé teszi a vizsgálat alá vont

szervezet által felajánlott kötelezettségvállalásokat, ezáltal megszüntetve az esetleges versenyjogi aggályokat;

c) jogsértés nélküli lezárások (a lezárt ügyek mintegy fele), azaz az eljárások versenyhatóságok általi lezárása a vizsgálat előzetes szakaszában, bizonyítékok hiányában. Egyes esetekben ennek oka lehet az is, hogy aránytalan erőfeszítésekre lett volna szükség a bizonyítási teher teljesítéséhez, vagy hogy prioritásokat kellett meghatározni.

Ezek a vizsgálatok – bár többségük hivatalos határozat nélkül zárul le – több szempontból is fontosak lehetnek. Először is, egyes vizsgálatok tisztázzák, hogy az élelmiszer-ellátási láncon belüli panaszok vagy aggályok megalapozatlanok. Például a Covid19-világjárvány kitörésének kritikus időszakában született sajtóbeszámolók nyomán a görög nemzeti versenyhatóság megvizsgálta azokat az aggályokat, amelyek szerint bizonyos versenyellenes gyakorlatok egyes mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek hiányához és/vagy áremelkedéséhez vezethettek. A nemzeti versenyhatóság megállapította, hogy a Covid19-világjárvány idején a szupermarketláncokban nem nőtt jelentősen a natúr tej és a búzadara medián ára. Az aggályok egyes olyan konkrét árak miatt merülhettek fel, amelyek nem voltak reprezentatívak az országos helyzet egészére nézve.

Néhány más esetben a versenyhatóságok beavatkozása megakadályozta a jogsértés bekövetkeztét, amint az a 3.5.5. szakaszban ismertetett protekcionista megállapodások esetében is történt.

3.5. A vizsgált és megállapított jogsértések típusai

A versenyhatóságok által feltárt jogsértések főbb típusai az alábbi kategóriákba sorolhatók: horizontális megállapodások (az árakról és mennyiségi korlátozásokról) (32 %), az eladó és a vevő közötti, a vevő viszonteladói árainak rögzítésére irányuló megállapodások[41] (16 %), a vásárlók elosztására vonatkozó megállapodások (13 %), ajánlattételben való összejátszás (az ajánlatok több eladó általi összehangolása) (12 %), a piac felosztására vonatkozó megállapodások (8 %), üzleti szempontból érzékeny információk cseréje (6 %), erőfölénnyel

[41] „A viszonteladási ár kikötéseként” is ismert gyakorlat.

való visszaélés, beleértve a versenytársak kizárására irányuló stratégiákat, például a felfaló árazást, a kiszorító engedményeket, a túlzó és tisztességtelen árakat (6 %). A versenyhatóságok számos esetben több, egyidejűleg elkövetett jogsértést állapítottak meg. A következő bekezdések példákkal szolgálnak az ilyen típusú jogsértésekre.

3.5.1. Árakra és/vagy mennyiségekre vonatkozó megállapodások

A leggyakoribbak az árakra vonatkozó megállapodások voltak. A vevők között megállapodás született az árakról és a mennyiségekről, ami hátrányosan érintette a mezőgazdasági termelőket. 2019 júliusában például a spanyol nemzeti versenyhatóság bírságot szabott ki a Spanyolországban működő legnagyobb spanyol és nemzetközi tejipari vállalatok és társulások közül tízre egy 2000 és 2013 közötti tejkartell miatt[42]. A piaci szereplők információkat cseréltek a nyers tehéntej felvásárlási árairól, a felvásárlási mennyiségekről és a tejtöbbletről. Ez a magatartás megfosztotta a tejtermelőket attól a joguktól, hogy szabadon tárgyaljanak tejük áráról, ami tovább gyengítette tárgyalási pozíciójukat a piacon. Hasonlóképpen a lengyel nemzeti versenyhatóság öt bogyósgyümölcs- (többek között ribizli-, cseresznye- és szilva-)vásárlót[43] vizsgált, akik rögzítették a helyi gyümölcstermesztőktől vásárolt gyümölcsök vételárát[44].

Előfordultak gyártók közötti ármegállapodások is. A Bizottság például bírságot szabott ki a jelentős európai konzervzöldség-gyártók között 2000 és 2013 között alkalmazott árrögzítési és piacfelosztási gyakorlatok miatt[45]. A konzervzöldségek közé tartozott a bab, a zöldborsó, a borsó- és sárgarépakeverék, valamint a zöldségkeverék (nem beleértve a kukoricát és a gombát), amelyeket elsősorban saját márkás termékként árultak konzervdobozban vagy üvegben kiskereskedőknek és az étkeztetési ágazatnak az Európai Gazdasági Térségben. A gyártók egy vállalat és két mezőgazdasági szövetkezet voltak.

[42] További részletekért lásd a sajtóközleményt:*plantilla nota de prensa*.

[43] Damex, Kam-Pol, Fructis, Kalbrok és Silver-Trans.

[44] A lengyel nemzeti versenyhatóság 2026 márciusában fogadta el a határozatot e bogyósgyümölcs-felvásárlók megbírságolásáról; https://uokik.gov.pl/zmowa-przy-skupie-owocow-prezes-uokik-naklada-kary.

[45] IP_19_5911_HU.pdf.

Más ügyek az árindexek meghatározására vonatkoztak. 2018-ban például a francia nemzeti versenyhatóság 20 000 EUR összegű bírságot szabott ki[46] a Côtes du Rhône régió bortermelőinek szövetségére (*Syndicat général des vignerons réunis des Côtes du Rhône* – SGVRCR) a palackozatlan Côtes du Rhône AOC[47] borok forgalmazásával kapcsolatos versenyellenes gyakorlatok miatt. A szakmai szövetség, amely a bortermelőket képviselő szakmai szervezet, árrögzítéshez folyamodott azáltal, hogy 2010 és 2017 között minimális árra vonatkozó utasításokat, majd ezt követően árra vonatkozó ajánlásokat dolgozott ki és terjesztett tagjai körében, szín és minőségi tartomány szerint különböző borkategóriákra kiterjedően. Ezek a kiadványok, hírlevelek és találkozók révén reklámozott intézkedések egységes árképzést ösztönöztek az értékesítési tárgyalások során, az egyedi termelési költségek figyelembevétele nélkül torzítva a versenyt.

Végezetül 2021-ben a román nemzeti versenyhatóság versenyellenes horizontális megállapodásokat talált tojástermelők (öt termelő és egy termelői társulás)[48] között, amelyek célja a román piac tojáskínálatának ellenőrzése és/vagy korlátozása volt, beleértve az arra irányuló elemeket is, hogy kevésbé legyen vonzó a nemzeti piac a tojásbehozatal számára. A belföldi kínálat ellenőrzése és/vagy korlátozása végső soron a tojásárak csökkenésének megakadályozását célozta.

3.5.2. A viszonteladói árak rögzítésére vonatkozó megállapodások

A viszonteladói árak rögzítéséről szóló megállapodásokban jellemzően egy gyártó és egy vagy több kiskereskedő vagy nagykereskedő vett részt. 2018-ban például a margarin és a vaj előállításának és értékesítésének ágazatában a görög nemzeti versenyhatóság megbírságolta a Minerva S.A. vállalatot, mivel több kapcsolt nagykereskedővel/forgalmazóval megállapodott arról, hogy milyen áron értékesítik tovább ez utóbbiak a Minerva termékeit[49].

3.5.3. A piacok felosztása

---

[46] 2018. május 23-i 18-D-06. sz. határozat a borágazatra vonatkozóan.

[47] *Appellation d'Origine Contrôlée*.

[48] Decizia-oua-site.pdf.

[49] ioei_tm_i_i_o_i_i_i_.pdf.

2023-ban a holland nemzeti versenyhatóság megállapította, hogy négy nyersrépa-beszállító felosztotta egymás között az ipari vevőknek (konzerv- és fagyasztottélelmiszer-gyártóknak) történő hollandiai, belgiumi és németországi értékesítéseket. A szállítók emellett egymás között megállapodtak néhány keresztbeszállításban és ellentételezésben is.

3.5.4. Összejátszás ajánlattételben

Az ajánlattételben való összejátszás jellemzően több eladó közötti koordinációt foglalt magában egy vevő által szervezett ajánlattétel során benyújtott ajánlatok tekintetében. Egy 2022. évi határozatban például a horvát nemzeti versenyhatóság megállapította, hogy négy nagykereskedő 14 élelmiszercsoportra vonatkozóan összehangolta ajánlatait egy Zágrábban leveskonyhai szolgáltatásokat nyújtó szociális ellátó intézmény (*Dobri dom*) által szervezett közbeszerzési eljárás keretében. E gyakorlat révén a nagykereskedők nyertes ajánlattevőket jelöltek ki a közbeszerzés különböző részeire, ami végső soron megemelte az alapvető élelmiszerek árát a nehéz gazdasági helyzetben lévő polgárok számára[50]. 2018-ban a görög nemzeti versenyhatóság is megállapította, hogy egy szövetkezet (a Friesland Campina Hellas) és egy vállalat (a Mandrekas) összehangolta a tejtermékekre vonatkozó közbeszerzési eljárásokban tett ajánlatait azáltal, hogy tartózkodtak a közbeszerzési eljárásokban való egyidejű részvételtől[51]. A svéd nemzeti versenyhatóság egy, az ARLA Foods AB vállalatot érintő ügyben[52] 2020-ban szintén a tejtermékekre vonatkozóan állapította meg az ajánlatok összehangolását.

3.5.5. Megállapodások a földrajzi piacok felosztásáról, protekcionista megállapodások

A földrajzi piac felosztása leggyakrabban úgynevezett „protekcionista megállapodások” formájában valósult meg. Ezek a megállapodások csak kiskereskedők között vagy az ellátási lánc különböző szakaszaiban tevékenykedő gazdasági szereplők között jöttek létre, hogy előnyben részesítsék a saját tagállamukból származó termékeket. A Bizottság a nemzeti versenyhatóságokkal

[50] A CCA elsőként tárt fel ajánlattételben való összejátszásra irányuló kartellt közbeszerzési eljárásban – AZTN. https://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads//2022/06/UPI-034-0317-01021-.pdf.

[51] Δελτίο Τύπου – Διευθέτηση υπόθεσης.

[52] A Svéd Versenyhivatal jogi lépéseket tesz az Arla Foods vállalattal szemben jogellenes együttműködés miatt | Svéd Versenyhivatal; Az Arla Foods nem részesül engedékenységben egy jogellenes együttműködéssel kapcsolatos ügyben | Svéd Versenyhivatal.

együtt számos vizsgálatot indított különböző „chartákkal” és hasonló promóciós kezdeményezésekkel kapcsolatban Belgiumban, Bulgáriában, Franciaországban és Lettországban. Ezek a kezdeményezések nagyon korai szakaszban voltak, és a versenyhatóságok beavatkozása azok módosításához vezetett annak érdekében, hogy kizárják a más tagállamokból származó termékekkel szembeni megkülönböztetést és ezáltal a belső piac széttöredezését.

Emellett néhány ügyben a földrajzi értékesítési terület felosztását vizsgálták: 2023-ban az osztrák nemzeti versenyhatóság kérésére az osztrák kartellbíróság határozatot hozott, amelyben megállapította, hogy két cukorgyártó, a *Südzucker AG* és a *Nordzucker AG* megsértette az EUMSZ 101. cikkét az ipari cukor piacán folytatott összehangolt magatartások révén, különösen a közöttük létrejött, külön földrajzi értékesítési területek fenntartására irányuló megállapodás útján (Ausztriában, illetve Németországban történő értékesítés), ezáltal korlátozva a versenyt, kihatással a határokon átnyúló kereskedelemre[53].

3.5.6. Erőfölénnyel való visszaélés

A vizsgálatok különösen a gazdaságok és a szövetkezetek közötti kapcsolatokra, valamint a mezőgazdasági termelők azon szabadságára vonatkoztak, hogy megválasszák azt a szövetkezetet, amelynek tagjai kívánnak lenni. A német nemzeti versenyhatóság által végzett vizsgálat[54] eredményeként például 2018-ban Németország legnagyobb tejipari szövetkezete, a *Deutsche Milchkontor* (DMK) megváltoztatta beszállítási feltételeit, és 24 hónapról 12 hónapra csökkentette a tej szállítására vonatkozó felmondási idejét, ezáltal több lehetőséget biztosítva a mezőgazdasági termelők számára szövetkezetük és beszállítási feltételeik megválasztására.

Az erőfölénnyel való visszaélés egyéb esetei a túlzó árak előírásával voltak kapcsolatosak. 2022-ben a ciprusi nemzeti versenyhatóság megállapította, hogy a szarvasmarha-tenyésztők pánciprusi szervezete visszaélt erőfölényével azáltal, hogy túlzó árazást írt elő a piac következő szakasza (a tejágazatok) számára.

---

[53] A kartellbíróság az AFCA kérelme nyomán 4,2 millió EUR összegű bírságot szab ki a Südzucker AG-ra; a határozat végleges: BWB Bundeswettbewerbsbehörde.

[54] Bundeskartellamt – Kezdőlap – A DMK tejfeldolgozóval szembeni eljárás megszüntetése.

4. A nemzeti versenyhatóságok által a mezőgazdasági ágazatban folytatott konzultációk és nyomonkövetési tevékenységek

A nemzeti versenyhatóságok a mezőgazdasági ágazat szereplőinek kérésére tanácsadással is szolgáltak a versenyszabályok alkalmazásával kapcsolatban. Az érintett időszakban a nemzeti versenyhatóságokhoz 53 ilyen kérelem érkezett a mezőgazdasági ágazatot érintően.

A nemzeti versenyhatóságok munkájának jelentős részét képezik emellett a nyomonkövetési tevékenységek. A szóban forgó időszak során a nemzeti versenyhatóságok **22** ágazati tájékoztatáskérést indítottak a versenyszabályok mezőgazdasági ágazatban történő alkalmazásával kapcsolatban. Ez a munka jellemzően ágazatspecifikus vizsgálatokból, jelentések elfogadásából és érdekképviseleti tevékenységből állt.

A nemzeti versenyhatóságok több konzultációt folytattak a fenntarthatósági megállapodásokról. Néhány példa:

- A német nemzeti versenyhatóság hét, fenntarthatósági megállapodásokra vonatkozó konzultációs kérelemre válaszolt, beleértve az Initiative Tierwohl[55] révén a húságazatban folyamatban lévő konzultációt (ahol a felek a német nemzeti versenyhatóság által felvetett aggályok miatt úgy döntöttek, hogy 2024-től megszüntetik a vevők által a részt vevő mezőgazdasági termelőknek fizetendő kötelező támogatást, más néven állatjóléti pótdíjat), valamint négy lezárt konzultációt a kakaó-, a növény-, a banán- és a tejágazatra vonatkozóan.

- A francia nemzeti versenyhatóság két informális iránymutatás iránti kérelemre válaszolt: i. az egyiket két szakmai szövetség (a *Coopération Agricole Nutrition Animale* és a *Syndicat National de l'Industrie de la Nutrition Animale*) kérte az összetett élelmiszerek környezeti lábnyomának, konkrétabban üvegházhatásúgáz-lábnyomának kiszámítását

[55] Az Initiative Tierwohl a mezőgazdasági, a hústermelési és az élelmiszer-kiskereskedelmi ágazat közötti megállapodáson alapuló projekt, amelynek célja, hogy díjazza az állattartókat az állattartási körülmények javításáért.

célzó módszertani útmutató tervezetével kapcsolatban[56]; ii. a másikat a *Pour une Agriculture du Vivant* egyesület kérte egy olyan projekttel kapcsolatban, amelynek célja a Franciaország területén működő mezőgazdasági termelők támogatása a környezetbarátabb gyakorlatokra való átállásuk finanszírozása és biztosítása révén[57] (ami a közös piacszervezésről szóló rendelet 210a. cikkének alkalmazását vonná maga után).

- A holland nemzeti versenyhatóság két konzultációra válaszolt: i. az egyiket a *Stitchting Milieukeur*, a szántóföldi növények, gyümölcs- és zöldségfélék, tej, tojás, dísznövények (virágok, növények, fák, virághagymák stb.), valamint az elkészített és feldolgozott élelmiszerek holland minőségi védjegyeinek kritériumait kidolgozó és kezelő szervezet kérte, nevezetesen a feldolgozatlan burgonyára, zöldségekre és gyümölcsökre vonatkozó megállapodás céljából; ii. a másikat pedig a *Tuinbranche Nederland*, a virágágazatban működő vállalkozások társulása kérelmezte.

5. Záró megjegyzések

A mezőgazdasági ágazatban az egészséges verseny döntő fontosságú annak biztosításához, hogy a közös agrárpolitikának a Szerződésben foglalt célkitűzései megvalósuljanak. A mezőgazdasági ágazatban számos kivételt fogadtak el a versenyszabályok alól, amelyek elsődleges célja a mezőgazdasági termelők helyzetének megerősítése és egyensúlyba hozatala az agrár-élelmiszeripari ellátási láncban. Alapvető fontosságú, hogy a mezőgazdasági termelők proaktívan éljenek a rendelkezésre álló mechanizmusokkal, és kihasználják az általuk nyújtott előnyöket. Ezekben a keretrendszerekben még mindig jelentős kiaknázatlan lehetőségek rejlenek, amelyek nagyobb figyelmet igényelnek. A verseny alóli kivételek keretet biztosítanak különösen ahhoz, hogy a gazdaságok a termelői szervezeteken és a termelői szervezetek társulásain keresztül megszervezzék a termékek előállítását és szállítását. Ezek a szervezetek nemcsak a versenyszabályok alóli szükséges kivétel előnyeit élvezik, hanem a KAP keretében pénzügyi támogatásban is részesülnek. Emellett a kivételek olyan strukturális eszközöket kínálnak,

[56] 2025. január 29-i 25–DD-01. sz. informális iránymutatás az agroökológiai átállással kapcsolatos többletköltségek és kockázatok kollektív finanszírozási rendszerének létrehozásáról.

[57] 2025. január 29-i 25–DD-01. sz. informális iránymutatás az agroökológiai átállással kapcsolatos többletköltségek és kockázatok kollektív finanszírozási rendszerének létrehozásáról.

amelyek lehetővé teszik a mezőgazdasági termelők számára, hogy egyenlőbb feltételek mellett vegyenek részt a beszállítóikkal és vevőikkel fenntartott kereskedelmi kapcsolatokban, valamint kezeljék a kockázatokat, a beruházásokat és a felmerülő kihívásokat. Egyidejűleg a versenyhatóságok általi jogérvényesítés lehetővé tette az értékesítési vagy a vételi oldalon a mezőgazdasági termelők számára káros gyakorlatok megszüntetését és megelőzését. A versenyszabályok alóli kivételek folyamatosan változnak, a KAP piacorientáltságának megőrzése mellett. A Bizottság 2024. évi javaslata[58] további lehetőségeket azonosított a mezőgazdasági termelők láncon belüli pozíciójának megerősítésére. Az ellátási lánc upstream (szükséges inputok) és downstream (élelmiszer-ágazat) szakaszainak folyamatos koncentrációja közepette a tisztességes és hatékonyan érvényesített versenyjogi keret továbbra is elengedhetetlen ahhoz, hogy a mezőgazdasági termelők megfelelő díjazásban részesüljenek munkájukért, miközben az EUMSZ szerinti KAP-célkitűzésekkel összhangban észszerű áron gondoskodnak a fogyasztók számára a kínálatról.

[58] Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az 1308/2013/EU, az (EU) 2021/2115 és az (EU) 2021/2116 rendeletnek a mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncon belüli pozíciójának megerősítése tekintetében történő módosításáról, 2024/0319 (COD).